

ŠIAULIŲ VALSTYBINĖS KOLEGIJOS AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių valstybinės kolegijos (toliau – Kolegijos) akademinės etikos kodekse įvardijami akademinės etikos kodekso tikslai, pagrindinės akademinės etikos normos ir kodekso priėmimo bei įgyvendinimo nuostatos.

2. Akademinės etikos kodeksas įtvirtina pagrindines etiško dalykinio (akademinio) elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai nereglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai, darbo sutartys bei kiti Kolegijos veiklą reglamentuojantys dokumentai.

3. Kolegijos akademinė bendruomenė, kurią sudaro Kolegijos studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai, naudojasi akademinė laisve ir vadovaujasi Akademinės etikos kodeksu, kurį parengia ir tvirtina Akademinė taryba.

4. Akademinės etikos kodekso tikslai:

4.1. įtvirtinti pagrindinius akademinės veiklos vertybinius principus: tiesos siekimą ir akademinę laisvę bei atsakingą naudojimąsi ja;

4.2. kurti demokratišką, pasitikėjimą bei kūrybingumą skatinančią atmosferą Kolegijoje;

4.3. sutelkti Kolegijos akademinę bendruomenę pripažinti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias akademinės srities vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę;

4.4. skatinti Kolegijos bendruomenės etinį aspektą laikyti svarbia bet kurios veiklos sprendimo dalimi;

4.5. nubrėžti tolerancijos ribas: išryškinti akademinės etikos požiūriu vengtiną elgesį;

4.6. padėti Kolegijos bendruomenei vertinti ir spręsti konkrečias akademinio gyvenimo situacijas, kuriose iškyla etinio pobūdžio klausimai;

4.7. palaikyti etinį susirūpinimą ir skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

II. BENDROSIOS ETIKOS NORMOS

5. Akademinės bendruomenės nariams laiduojama akademinė laisvė, apimanti:

5.1. minties, išraiškos laisvę;

5.2. mokslo ir pedagoginės veiklos metodų ir priemonių pasirinkimo laisvę, atitinkančią pripažintus etikos principus;

5.3. apsaugą nuo varžymų ir sankcijų už savo tyrimų rezultatų ir įsitikinimų skelbimą, išskyrus atvejus, kai skelbiama informacija yra valstybės ar tarnybos paslaptis ir (arba) Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimas.

6. Akademinė laisvė reiškia Kolegijos bendruomenės narių teisę atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslo taikomųjų tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūruojamai išreikšti kritines idėjas. Atsakingas naudojimasis šia teise reikalauja, kad dėstytojai tokią pat teisę pripažintų ir kitiems bendruomenės nariams, palaikytų kritinio mąstymo tradiciją bei atviros svarstymo atmosferą aukštojoje mokykloje. Atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja:

6.1. nepakantumas kitokiai studentų ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

6.2. dėstytojo bei studento teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus, reikšmingus Kolegijos bendruomenei, jos padaliniams ar pačiam asmeniškai, ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

6.3. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

6.4. dalyvavimas mokslo taikomuosiuose tyrimuose ar bandymuose, susijusiuose su žala žmogui, gamtai, visuomenei ar kultūrai.

7. Priklausymas Kolegijos bendruomenei įpareigoja paisyti Kolegijos interesų ir pagal galimybes prisidėti prie jos keliamų studijų ir mokslo taikomųjų tyrimų tikslų įgyvendinimo, todėl etiniu požiūriu dėstytojas privalo:

7.1. laikytis Kolegijos studijų ir mokslo taikomųjų tyrimų strategijos, o konstruktyvią kritiką išsakyti visų pirma savo aukštosios mokyklos bendruomenei;

7.2. aktyviai palaikyti akademinio sąžiningumo standartus mokymo bei mokymosi ir mokslo taikomojoje veikloje;

7.3. prisiimti dalį atsakomybės už sklandų Kolegijos darbą;

7.4. inicijuodamas ir (ar) vykdydamas projektus, siejamus su Kolegijos vardu, siekti, kad jų rezultatai neprieštarautų Kolegijos interesams;

7.5. netoleruoti atvejų, kurie gali būti susiję su korupcija, sukčiavimu ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį Kolegijos bendruomenės nariui;

7.6. nesinaudoti balsavimo teise, kai Kolegijos savivaldos institucijose (Kolegijos taryboje, Akademinėje taryboje) sprendžiamas šeimos nario ar verslo partnerio finansavimo, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas;

7.7. nenaudoti Kolegijos vardo ir darbo joje politinei, religinei veiklai bei savigyrai.

8. Kolegijos bendruomenės narių santykiai grindžiami pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo ir nediskriminavimo principais. Akademinę etiką pažeidžia:

8.1. studentų ar kolegų diskriminavimas kalba, veiksmais ar akademinio vertinimo dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas;

8.2. studentų ar kolegų diskriminavimas (pozityvus arba negatyvus) dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

8.3. priekabiavimas prie studentų ar kolegų – kai dėl amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, taip pat kai toleruojamas žmogaus teises pažeidžiantis ir orumą žeminantis elgesys;

8.4. studento ar kolegų žeminimas naudojantis savo, kaip dėstytojo arba administratoriaus, viršenybe.

9. Dėstytojų tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumo bei akademinio solidarumo principais, orientuojami į studijų bei mokslo taikomųjų tyrimų kokybę ir kūrybinę atmosferą užtikrinimą. Akademinę etiką pažeidžia:

9.1. kai profesinė konkurencija tarp kolegų įgyja nesąžiningas formas, dalyvaujama neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose, nuslepia visiems dėstytojams skirta informacija, eskaluojami smulkmeniškai konfliktai bei intrigos;

9.2. kai dėstytojas studentų akivaizdoje nepagarbiai atsiliepia apie nedalyvaujančio kolegų pedagoginius gebėjimus, teorines pažiūras ir asmenines savybes;

9.3. kai rekomenduojant suteikti apdovanojimą ar pripažįstant kolegų veiklą remiamasi asmeniniu ar politiniu santykiu, o ne dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendento savybėmis;

9.4. kai daromas spaudimas kolegai ar studentui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;

9.5. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas ar pavaldinius (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.);

9.6. kai Kolegijos dėstytojo vardas žeminamas sistemingai pažeidžiant akademinę drausmę.

10. Kolegijos mokslinės, studijų bazės, medžiaginių išteklių naudojimas turi būti tausojantis, atsakingas ir skirtas Kolegijos, kaip institucijos, prisiimtų įsipareigojimų vykdymui. Šią nuostatą pažeidžia:

10.1. materialinių bei finansinių Kolegijos išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

- 10.2. piktnaudžiavimas Kolegijos ištekliais vykdant projektus;
- 10.3. Kolegijos nuosavybės niokojimas – dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

III. UGDOMOSIOS VEIKLOS ETIKA

11. Dėstytojo santykis su studentais grindžiamas akademinio bendradarbiavimo ir skaidrumo principais. Susisaistymas neakademinio pobūdžio įsipareigojimais gali sukelti interesų konfliktą, todėl dviprasmiški santykiai su studentais vengti. Akademinėi etikai prieštarauja:

11.1. studento, su kuriuo sieja dėstomas kursas, vadovavimas tiriamajam darbui ar kitaip pasireiškiantis tiesioginis akademinis santykis asmens lyties orumo žeminimas (priekabiavimas, intymūs santykiai, diskriminacija dėl lyties ir pan.).

11.2. diskredituojantis dėstytojo ir studento akademinis santykius egzaminavimas, vadovavimas rašto darbams ir pan., jei studentas yra šeimos narys, artimas draugas, verslo partneris ir kt. ir yra galimybė to išvengti.

11.3. tiesioginių ir netiesioginių dovanų, neakademinio pobūdžio paslaugų arba akademinio pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su studijuojamais kursais, reikalavimas arba priėmimas iš studentų.

12. Studento žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais:

12.1. dėstytojas privalo principingai reaguoti į studentų nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, duomenų falsifikavimas, egzaminų ar įskaitų rezultatų klastojimas, naudojimas pašaline pagalba egzaminu ar įskaitos metu, svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas rašant rašto darbus kitiems studentams, vieno kurso rašto darbo pateikimas atsiskaitant už kitą kursą ir pan.;

12.2. dėstytojas privalo minimizuoti galimybes pasireikšti studentų akademiniam nesąžiningumui atsiskaitymų metu;

12.3. negalima primygtinai reikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš studento grupinėse diskusijose, juo labiau sieti tokio pobūdžio informacijos pateikimą su žinių įvertinimu;

12.4. atsiskaitymas už kursą negali būti siejamas su studentų dalyvavimu (nedalyvavimu) dėstytojui priimtinoje (nepriimtinoje) politinėje ar visuomeninėje veikloje.

13. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos apie studentą paviešinimas. Informacijos konfidencialumo principas reikalauja:

13.1. nesant specialaus pagrindo (studento sutikimo, teisinio pagrindo, naudos studentui arba numatomos žalos kitiems), neatskleisti informacijos tretiesiems asmenims apie studento akademinis įvertinimus ar nuobaudas;

13.2. neapartinėti studento akademinis nesėkmių su kitais dėstytojais, išskyrus tuos atvejus, kai vertinamos studentų apeliacijos, išsamiai aptariami egzaminų ar įskaitų rezultatai ir kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina minėtų nesėkmių aptarimą;

13.3. nenaudoti privataus pobūdžio informacijos apie studentą be jo sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagos;

13.4. užtikrinti, kad pastabos ir komentarai apie studento rašto darbą, nepateiktą viešam gynimui, nebūtų prieinami tretiesiems asmenims.

IV. MOKSLINĖS TAIKOMOSIOS VEIKLOS ETIKA

14. Mokslinė veikla turi būti grindžiama sąžiningo tyrimo ir tiesos siekimo idealais. Tokią nuostatą pažeidžia:

14.1. empirinio tyrimo duomenų padirbinėjimas arba manipuliavimas jais;

14.2. sąmoningas gautų duomenų, prieštaraujančių tyrimo hipotezei, nutylėjimas;

14.3. sąmoningai klaidinantis informacijos apie empirinio tyrimo metodiką pateikimas;

- 14.4. empirinio tyrimo duomenų, kompiuterių programų, empirinės medžiagos pavyzdžių, rankraščio vagystė arba sąmoningas sugadinimas;
- 14.5. plagijavimas, t. y. svetimo teksto, idėjos arba išradimo pateikimas kaip savo;
- 14.6. nepamatuotas bendraautorystės primetimas kolegoms ar pavaldiniams;
- 14.7. mokslinei veiklai talkinusių žmonių arba organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas;
- 14.8. nekorektiškas, tendencingas kolegų darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

V. STUDENTŲ AKADEMINĖS ETIKOS NORMOS

- 15. Pripažindami tiesą, žinojimą ir supratimą aukščiausiomis studijų vertybėmis, tikėdamiesi pasitikėjimo ir teisingo savųjų pasiekimų įvertinimo, Kolegijos studentai įsipareigoja laikytis akademinio sąžiningumo principo. Šiurkščiausiais akademinio sąžiningumo pažeidimais laikoma:
  - 15.1. Plagijavimas – svetimų idėjų pateikimas kaip savų. Būdingi plagijavimo atvejai:
    - 15.1.1. kai svetimas tekstas pateikiamas be citavimo ženklų ir šaltinio nuorodos – kabučių arba kitokio pobūdžio išskyrimo iš viso teksto (pvz., atskira pastraipa, kursyvu);
    - 15.1.2. kai perpasakojant arba cituojant svetimą idėją, iliustracinę medžiagą ar duomenis nenurodomas tikslus šaltinis;
    - 15.1.3. kai nurodomas klaidingas šaltinio puslapis arba tinklalapio lankymo data.
  - 15.2. Sukčiavimas atsiskaitant už kursą ar jo dalį – kolokviumų, įskaitų, egzaminų ir pan. metu. Būdingi sukčiavimo atvejai:
    - 15.2.1. kai nusirašinėjama arba leidžiama kitam nusirašyti;
    - 15.2.2. kai pasakinėjama, naudojamos „paruoštukės“ arba kitokios egzaminatoriaus neleistos priemonės;
    - 15.2.3. kai svetimas rašto darbas įteikiamas kaip savas arba kai pasinaudojama kito studento darbu ar jo rezultatais atsiskaitant;
    - 15.2.4. kai tas pats rašto darbas pateikiamas atsiskaitant už kelis kursus;
    - 15.2.5. kai atsiskaitoma už kitą asmenį.
  - 15.3. Padirbinėjimas. Būdingi atvejai:
    - 15.3.1. kai dėstytojo jau įvertintas rašto darbas pataisomas be dėstytojo sutikimo siekiant pareikalauti aukštesnio įvertinimo;
    - 15.3.2. kai padirbinėjami dėstytojų ar kitų kolegijos darbuotojų parašai, pažymos, kitokie dokumentai;
    - 15.3.3. kai padirbinėjami akademiniai užduočių (laboratorinių, kursinių ir kitų darbų) duomenys ar rezultatai.
  - 15.4. Pagalba kitam atliekant nesąžiningą akademinį veiksma: plagijuojant, sukčiaujant arba padirbinėjant.
  - 15.5. Kyšininkavimas – atlygio už akademinės paslaugas siūlymas arba davimas (asmeninis ar grupinis).
  - 15.6. Kolegijos studentai įsipareigoja Kolegijos mokslinę, studijų bazę ir kompiuterinę įrangą, biblioteką ir medžiaginius išteklius naudoti atsakingai, tausojančiai ir pagal paskirtį.

VI. AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

- 16. Akademinės etikos kodekso vykdymo priežiūrą atlieka Kolegijos sudaryta kolegiali institucija – Akademinės etikos komitetas.
- 17. Dėstytojams, mokslo darbuotojams, kitiems tyrėjams sankcijos už akademinės etikos pažeidimus taikomos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.). Kodekso priežiūrą vykdančio Akademinės etikos komiteto nutarimai yra rekomendacinio

pobūdžio priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti ir vidinės atestacijos metu bei kitais atvejais.

18. Etikos kodeksas negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms akademinėms vertybėms atveju, todėl Akademinės etikos komitetas, sprenddamas konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, Akademinės etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti, ar konkretus poelgis nesuderinamas su Akademinės etikos kodekso subjektų pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Akademinės etikos kodeksas keičiamas ir papildomas Akademinės tarybos nutarimu.
  20. Akademinės etikos kodeksas skelbiamas viešai – Kolegijos interneto svetainėje.
  21. Kiekvienas Kolegijos bendruomenės narys ir studijuojantysis privalo savo veikloje vadovautis šiuo Akademinės etikos kodeksu.
-